

Tilsyns-rapport 2023

Haraldsgården

Pædagogisk tilsyn i Københavns Kommune

Det pædagogiske tilsyn skal sørge for, at alle institutioner i Københavns Kommune fungerer godt og overholder gældende lovgivning. Tilsynet ser på dagligdagen i institutionen og på det pædagogiske arbejde med børnene.

Det årlige tilsyn består af:

- Et anmeldt tilsynsbesøg, hvor den tilsynsførende pædagogiske konsulent observerer det daglige arbejde med børnene ud fra en række observationskriterier¹.
- En faglig dialog med ledelse og repræsentanter for medarbejdere og forældre.
- En tilsynsrapport, der samler op på observationer og faglig dialog, og hvor der på baggrund af tilsynet gives en vurdering af den pædagogiske indsats.

Tilsynsrapporten præsenteres og drøftes som et fast punkt på det årlige forældremøde. I klyngerne orienteres klyngebestyrelserne herudover om enhedernes tilsynsrapporter mindst en gang årligt.

Den pædagogiske konsulent

Alle institutioner i Københavns Kommune har en pædagogisk konsulent tilknyttet. Den pædagogiske konsulent rådgiver og vejleder i løbende samarbejde med institutionen om blandt andet pædagogik, faglig udvikling og forældresamarbejde.

Det er institutionens tilknyttede pædagogiske konsulent eller en anden konsulent fra områdeforvaltningen, der gennemfører det årlige tilsynsbesøg og skriver tilsynsrapporten.

Den bydækkende tilsynsenhed

For at understøtte uvildigheden i tilsynet er der i Københavns Kommune etableret en bydækkende tilsynsenhed, som ikke har løbende samarbejde med institutionerne. Tilsynsenheden deltager i 10% af tilsynene i tilfældigt udvalgte institutioner. Det er tilsynsenhedens opgave dels at kontrollere, at det pædagogiske tilsyn udføres som beskrevet i Københavns Kommunes tilsynskoncept, dels at bidrage med et uvildigt og udefrakommende blik i vurderingen af den pædagogiske praksis.

Hvis du vil vide mere

Har du spørgsmål til rapporten, er du velkommen til at kontakte lederen i institutionen.

Du kan læse mere om det pædagogiske tilsyn samt opfølgning på tilsynet og se den seneste kvalitetsrapport for hele dagtilbudsområdet på: www.kk.dk/kvalitetogtilsyn.

¹ I institutioner, der i et tilsynsår har fået vurderingen "Vedligehold indsats" i alle temaer, gennemføres i det efterfølgende tilsynsår ikke et ordinært tilsyn, men et Light-tilsyn. Light-tilsynet består af en vedligeholdelsesdialog, men der gennemføres ikke observationer, ligesom der heller ikke gives en vurdering af den pædagogiske indsats.

Læsevejledning

I rapporten på de kommende sider kan du læse konklusionerne fra det seneste tilsyn i institutionen.

I slutningen af rapporten finder du institutionens beskrivelse af opfølgning på sidste års tilsyn samt kommentarer til dette års tilsynsrapport. I bilaget til rapporten finder du institutionens selvregistrering, der omhandler lovgivningsmæssige og kommunale minimumskrav.

Tilsyn med den pædagogiske kvalitet

Tilsynet i Københavns kommune føres ud fra en række kriterier, som ifølge forskningen om kvalitet i dagtilbud er væsentlige for at skabe rammer for børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse. Kriterierne er kategoriseret under seks temaer med afsæt i det pædagogiske grundlag i den styrkede pædagogiske læreplan:

1. Samspil og relationer mellem børn og voksne
2. Børnefællesskaber og leg
3. Sprog og bevægelse
4. Forældresamarbejde
5. Sammenhæng i overgange
6. Evalueringskultur

Vurdering af indsats i tilsynsrapporten

Det pædagogiske arbejde i institutionen vurderes på baggrund af observationer og dialog om kriterierne i de seks temaer. For hvert tema giver den pædagogiske konsulent en vurdering af, hvordan institutionen skal arbejde videre med indsatsen med en af de fire kategorier nedenfor.

Institutionen skal vedligeholde indsatsen – betyder at i institutionen skal fortsætte det gode pædagogiske arbejde og løbende udvikle deres praksis.

Institutionen skal justere indsatsen – betyder at institutionen skal fortsætte det gode pædagogiske arbejde og foretage nødvendige justeringer i deres praksis. Den tilsynsførende kan evt. give konkrete anvisninger på opfølgende tiltag.

Institutionen skal ændre indsatsen – betyder at i institutionen skal foretage ændringer i deres praksis, og den tilsynsførende giver konkrete anvisninger på opfølgende tiltag.

Institutionen skal iværksætte en ny indsats – betyder at i institutionen skal gøre noget væsentligt andet i deres praksis, end de gør i dag, og den tilsynsførende giver konkrete anvisninger på opfølgende tiltag.

Anvisninger og strakspåbud

I forbindelse med tilsynet kan den pædagogiske konsulent give en eller flere konkrete anvisninger på opfølgende tiltag. Eventuelle konkrete anvisninger på opfølgende tiltag skal efterleves af institutionen, og der følges op på disse ved næste års tilsyn.

Hvis den pædagogiske konsulent i forbindelse med tilsynet observerer konkrete enkeltstående forhold, der er skadelige for børns trivsel og udvikling kan forvaltningen udstede et strakspåbud. Et strakspåbud indebærer, at institutionen skal iværksætte tiltag, der med det samme ændrer uønsket praksis. Forvaltningen følger op inden for 14 dage. Strakspåbud kan også udstedes, hvis institutionen ikke lever op til et eller flere af de gældende lovkrav, retningslinjer, anbefalinger mv.

Opfølgning på tilsyn ved bekymring eller alvorlig bekymring

Hvis forvaltningen på baggrund af tilsynet bliver bekymrede for den pædagogiske kvalitet eller andre forhold i institutionen, vil der i forlængelse af tilsynet altid blive iværksat et skærpet tilsyn. Det er institutionens ledelse, der er ansvarlig for at rette op på de forhold, der har givet anledning til bekymring, og forvaltningen sørger for, at institutionen får den hjælp og støtte, der er behov for i processen.

Når forvaltningen fører skærpet tilsyn, vil en pædagogisk konsulent komme på et eller flere uanmeldte tilsynsbesøg og foretage observationer af den pædagogiske praksis med fokus på de bekymrende forhold. Det skærpede tilsyn ophæves, så snart institutionen arbejder konstruktivt med udvikling af kvaliteten af den pædagogiske kvalitet, eller når institutionen har bragt orden i de forhold, som har givet anledning til at iværksætte det skærpede tilsyn.

Hvis bekymringerne for den pædagogiske kvalitet eller andre forhold i institutionen er af alvorlig karakter, vil der blive udarbejdet en handleplan. Handleplanen beskriver kort og præcist, hvilke alvorligt bekymrende forhold der er konstateret, hvilke forandringer der skal ske i perioden med skærpet tilsyn, hvor hurtigt tiltag skal sættes i gang, samt hvordan og hvornår forvaltningen følger op.

Særlig indsats til udvikling af pædagogisk kvalitet

Københavns Kommune har fokus på at udvikle høj pædagogisk kvalitet for alle børn. I nogle institutioner kan der i perioder være behov for at forvaltningen træder tæt sammen om og med institutionen for at understøtte det arbejde. Når tilsynet giver anledning til bekymring for den pædagogiske kvalitet, igangsætter forvaltningen derfor samtidig med det skærpede tilsyn en særlig indsats til udvikling af den pædagogiske kvalitet.

En særlig indsats til udvikling af pædagogisk kvalitet er et toårigt forløb, hvor institutionen arbejder målrettet med at udvikle rammerne for børnenes trivsel, udvikling, læring og dannelse. Forvaltningen understøtter i perioden institutionen med ledelsessparring, faglig opkvalificering og hjælp til at fokusere på de opgaver, der styrker relationer mellem børn og voksne.

Når indsatsen er godt i gang, understøtter forvaltningen stadig med support og sparring, men fører ikke længere skærpet tilsyn.

Fakta om dette års tilsyn

Dato og tidspunkt for observationer: 15.06.2023. Kl. 16.45-19.00: Natsværmeren (døgn). 21.06.2023. Kl. 09.00-12.00: Vuggestuen og minihaven. 22.06.2023. Kl. 09.00-12.00: Børnehaven og Basispladser.

Faglig dialog blev afholdt d. 26-06-2023

Ved den faglige dialog deltog En medarbejderrepræsentant fra henholdsvis vuggestuen, minihaven børnehaven og Natsværmeren. To forældrerepræsentanter for institutions- og forældrebestyrelsen. Afdelingsleder fra børnehaven og basispladser, afdelingsleder fra minihaven, afdelingsleder fra vuggestuen, institutionsleder og pædagogisk konsulent.

Tilsynet er afsluttet d. 15-08-2023

Tilsyn er gennemført af pædagogisk konsulent Rosa Asstrup

Generelle bemærkninger

Informationer om institutionen, observationer og faglig dialog, der vurderes at være relevante i forbindelse med det gennemførte tilsyn.

Tilsynet er gennemført og tilsendt til institutionen inden for gældende procedure for tidsfrister. Grundet skiftevis ferie i institutionen og hos konsulenten, er selve tilsynet med institutionens kommentarer, afsluttet efter 30 dages fristen.

Beskrivelse af eventuelle strakspåbud

Eventuelle øvrige bemærkning og aftaler vedrørende opfølgning på tilsynet

Institutionsleder er forud for tilsynsdialogen blevet bedt om at sende et udpluk af Haraldsgårdens planlægnings- og evalueringsmateriale. Det vurderes, at materialet sammenholdt med observationerne og dialogen underbygger, at der i institutionen er et højt fagligt niveau, hvor man løbende forholder sig reflektivt til sammenhængen mellem det pædagogiske læringsmiljø og børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse. Det vurderes, at den pædagogiske praksis er baseret på fælles faglige forståelser og fælles metoder, hvor der løbende på baggrund af refleksioner og evalueringer skabes ny viden med fokus på, hvorvidt noget skal være anderledes i læringsmiljøerne og dermed styrke udvikling af de pædagogiske læringsmiljøer. I dialogen drøftes, at man er gået i gang med den 2-årige evaluering af læreplanen. Den 2-årige evaluering af læreplanen skal være udarbejdet i 2023. Der skal være opmærksomhed på, at der skal indgå pædagogisk dokumentation i evalueringen af læreplanen.

Samspil og relationer mellem børn og voksne

Vurdering

Det vurderes på baggrund af observationer og faglig dialog, at institutionen skal vedligeholde indsatsen

Begrundelse for vurderingen

Under observationerne ses:

- Det pædagogiske personale er altid eller næsten altid opmærksomme og reagerer sensitivt på børnenes signaler.
- Det pædagogiske personale spejler altid eller næsten altid børnenes følelser ved hjælp af mimik, krop, lyde og ord.
- Det pædagogiske personale er altid eller næsten altid tilgængelige for børnene og tilbyder trøst og omsorg, når børnene er usikre, bange eller kede af det.
- Det pædagogiske personale er altid eller næsten altid nærværende og fordybet i samspillet med børnene.
- Det pædagogiske personale bruger altid eller næsten altid rutinesituationerne til at skabe stimulerende samspil præget af nærvær, omsorg, ro og rytme.
- Læringsmiljøet bærer i høj grad præg af tydelig organisering, der skaber rammer for gode samspil og relationer mellem børn og voksne.

På tværs af alle afdelinger viser observationerne en relationskompetent praksis. Konkret kommer det til udtryk i observationerne ved, at der ses en høj grad af relationskompetence blandt de fagprofessionelle, hvor børnene mødes med en høj grad af omsorg, nærvær og fordybelse, og hvor det ses at personalet får øje på børnenes små initiativer og handler afstemt i forhold til disse. Observationerne viser, at personalet reagerer positivt på børnenes udtryk og udspil, og hjælper børnene med at sætte ord på og regulere følelser. Det ses, at personalet er imødekommende og møder børnene med glad mimik, øjenkontakt, fysisk sidder i øjenhøjde med børnene, og har en tæt omsorgsfuld fysisk kontakt med børnene fx, holde i hånd, kram og sidde på skødet og være i favn. Det observeres, at personalet i samspil med børnene taler til og med børnene i en rolig, inviterende og positiv grundtone. Ligesom det observeres, at personalet er lydhøre over for de udspil, som børnene kommer med og taler med børnene om deres oplevelser og interesser. Desuden observeres, at personalet er opmærksomme på og reagerer sensitivt på børnenes signaler, samt spejler børnenes følelser ved hjælp af mimik, krop, lyde og ord. Dette ses fx ved, at personalet i mødet med børnene sætter ord på barnets følelser, bekræfter barnets oplevelse og via mimik, krop eller ord viser, at de har forstået barnets udtryk i overensstemmelse med barnets faktiske udtryk. Observationerne viser et samlet billede af læringsmiljøer med tydelige organisatoriske rammer og mindre børnegrupper om et tydeligt fælles tredje, hvor børnene bliver mødt med nære, anerkendende og omsorgsfulde relationer. Det observeres overvejende, at praksis er organiseret med tydelige og velkendte rutiner i mindre børnegrupper, der er genkendelige for børnene og hvor børnene med deres adfærd viser at de ved, hvad de skal, hvilket ses skaber gode muligheder for omsorg, ro, rytme, nærvær og fordybelse for alle børn.

I den faglige dialog fremgår det, at Haraldsgården arbejder med temaet, og i dialogen kan redegøre for, hvordan indsatsen har sat tydelige spor i den pædagogiske praksis. Personale og ledelsen kan genkende de konkrete observationer, der blev præsenteret og drøftet i dialogen, og peger på, at observationerne viser, at kernen af medarbejdere er gode til at guide nye medarbejdere til, hvordan relationsarbejdet konkret skal se ud i praksis. Forældrerepræsentanterne supplerede med, at observationerne er genkendelige, og at de særligt i hverdagen ser et meget omsorgsfuldt og nærværende personale, hvor børnene bliver set og mødt. Desuden peger forældrene på, at det oplæg der har været for forældrene om Marte Meo, var meget håndgribeligt og gav nogle gode redskaber, der kan anvendes i hjemmet, men som samtidig også har givet en opmærksomhed på, hvad tilgangen betyder i børnenes hverdag i Haraldsgården. Den væsentligste pointe i den faglige dialog var, at der ses en stor forbedring fra sidste års tilsyn i forhold til organiseringen af rutinesituationer og microovergange, da det i år tydeligt ses, at personalet får afstemt hvem der har hvilke opgaver i overgange og rutinesituationer, og hvem der har ansvar for samspil med børnene i rutinesituationer, hvilket ses får den betydning, at der ikke opstår unødigt ventetid for børnene, og at der altid er

voksne i samspil med børnene. Medarbejdere og ledelse peger på, at de ser det samme i hverdagen og udtrykker glæde ved, at det kan ses i praksis, at man har arbejdet med det indsatsområde på tværs af alle afdelinger. I dialogen drøftes, at det opleves, at man har en god mentorordning, der er med til at klæde medarbejderne på i forhold til, hvordan man ønsker at det pædagogiske arbejde i Haraldsgården skal se ud. I forlængelse heraf blev vi i dialogen optaget af, hvordan og hvilke opmærksomheder, der er gavnlige i forhold til et fokus på hvordan voksne lærer og hvordan fagprofessionelle på en hensigtsmæssig måde kan have en vejlederrolle og lærer viden fra sig. I forlængelse heraf drøftede vi en konkret bog, som kan inspirere. Personale og ledelse peger på, at det fungerer godt, at relationsarbejdet tager udgangspunkt i Marte Meo som en fast metode, da det er med til at tydeliggøre hvad personalet konkret skal gøre i handlinger i relationsarbejdet, men også er med til at sætte fokus på de ting, der virker godt i voksen-barn samspil, og som personalet skal gøre mere af. Det er aftalt, at man det kommende år skal arbejde videre med at vedligeholde og udvikle relationsarbejdet ved at filme og se mere på relationerne i praksis med Marte Meo som rettesnor til at se på og videreudvikle praksis. På baggrund af dialogen vurderes, at Haraldsgården skal fortsætte det gode pædagogiske arbejde og løbende udvikle deres indsats inden for temaet.

Eventuelle konkrete anvisninger på opfølgende tiltag

Børnefællesskaber og leg

Vurdering

Det vurderes på baggrund af observationer og faglig dialog, at institutionen skal justere indsatsen.

Begrundelse for vurderingen

Under observationerne ses:

- Det pædagogiske personale hjælper og guider altid eller næsten altid børnene til at deltage i positive samspil med hinanden i forskellige børnefællesskaber.
- Det pædagogiske personale er altid eller næsten altid opmærksomme på og hjælper de børn, der ikke indgår i positive samspil og børnefællesskaber.
- Det pædagogiske personale er ofte aktive ift. at støtte og guide børnenes lege med hinanden i større eller mindre fællesskaber.
- Der er i høj grad balance mellem børneinitierede lege og voksenplanlagte lege, aktiviteter og rutinesituationer.
- Det pædagogiske personale sikrer ofte, at alle børn er aktive deltagere i pædagogiske aktiviteter, rutiner og opgaver.
- De fysiske læringsmiljøer inviterer i nogen grad til forskellige former for leg og understøtter børns lyst til at lege, udforske og eksperimentere.

Observationerne viser, at personalet i de planlagte vokseninitierede aktiviteter og lege skaber deltagelsesmuligheder for alle børn, herunder børn i udsatte positioner. Særligt viser observationerne, at der i de planlagte mindre formiddagsgrupper er skabt gode betingelser for en opmærksomhedsdeling i forhold til alle børn, hvor personalet inviterer alle børn ind i sociale fællesskaber om et fællestredje, fx dyre-bingo, bevægelsesleg, leg med klemmer, leg med Lego og modellervoks. I disse situationer ses, at personalet har stort fokus på børnefællesskaber og børnenes relationer til hinanden, hjælper og guider alle børn til at deltage i børnefællesskaber, lege og positive samspil med hinanden. Det ses, at personalet understøtter børnene i at få øje på hinanden og hjælper børnene med at byde ind i fællesskaberne og få en rolle i leg og børnefællesskaberne. Desuden observeres, at personalet i de vokseninitierede lege og aktiviteter ofte er opmærksomme på at observere, guide, støtte og deltage aktivt og rammesætte legen/aktiviteten med henblik på, at legen/aktiviteten udvikler sig positivt og skaber deltagelsesmuligheder for alle børn. Det observeres ofte, at der i Haraldsgården pædagogiske læringsmiljøer er plads til leg, fantasi, fordybelse og nysgerrighed. I de mere børneinitierede lege på legepladsen, observeres enkelte børn, der ser ud til at have vanskeligheder ved at komme ind i legen og få deltagelsesmuligheder i legen, og at legen ikke udvikler sig med de potentialer legen kunne få, da der ikke er tilstrækkelig understøttelse fra de fagprofessionelle. På legepladsen i vuggestuen ses, at der er forbedringspotentiale i forhold til en tydeligere intention med at gå på legepladsen, samt et højere grad af fokus på at hjælpe børnene i samspil og børnefællesskaber med hinanden omkring et tydeligt fælles tredje i mindre grupper. (Hvad skal børn og voksne og børnene i mellem være sammen om)

I den faglige dialog fremgår det, at Haraldsgården arbejder med temaet, og i dialogen kan redegøre for, hvordan indsatsen har sat spor i den pædagogiske praksis. Personale og ledelsen kan genkende de konkrete observationer, der blev præsenteret og drøftet i dialogen. Den væsentligste pointe i dialogen var, at observationerne tydeligt viser, at der er arbejdet med sidste års anbefalinger omkring legepladspædagogik i alle afdelinger. Fx ses, at de fagprofessionelle får fordelt sig på hele legepladsen, at der er medarbejdere der om eftermiddagen hurtigt får sat gang i konkrete lege og aktiviteter, som børnene kan søge hen til. Ligesom der ikke ses børn i udsatte positioner på legepladsen. Vi drøftede, at næste skridt er at sætte lup på de fagprofessionelles rolle i de børneinitierede lege på legepladsen. I dialogen drøftede vi, at legepladsen skal ses som et rum uden tag, og vi havde drøftelser af fri leg, hvorvidt den fri leg eksisterer og hvorvidt den er lige fri for alle børn. Der var også optagethed af, at det kunne være interessant at drøfte modtagelse af nye børn, og hvordan man bruger legepladsen i den sammenhæng. I dialogen drøftes, at det ses at personalet har arbejdet med sidste års anbefaling om at videreudvikle og indrette de fysiske læringsmiljøer på legepladsen (fx isbod, borde/stole, køkken i legehuse), men at der fortsat er behov for at klæde ud miljøet endnu mere på i form af tydelige tematiserede legezoner og tydelige rekvisitter. I forhold til rutinesituationerne i selve måltidet drøftes, at der

ses forskelle i tilgangen til selve måltidet og i forhold til i hvor høj grad børnenes tilbydes deltagelsesmuligheder i formiddagsmaden og frokosten. Personalet i dialogen peger på, at det i temaet fungerer særligt godt, når de voksne er med i lege og giver sig god tid til at være med og fordyber sig i legen. Ligesom det virker godt, når man går ud i små hold og hjælper hinanden. Ved dialogen blev medarbejdere og ledelse optaget af, hvordan de i højere grad kan have fokus på de fagprofessionelles rolle i legen og hvordan man kan byde sig ind i legen. Videre peges på, at man med fordel kan videreføre, alt det der fungerer godt indenfor og tage det med ud på legepladsen, samt have et større fokus på rolleme; gå foran, ved siden af og bagved og hvordan man kan finjustere de pædagogiske læringsmiljøer på legepladsen. Desuden peges på, at man med fordel kan se på hvad der er med i personalets ”rygsække” i forhold til måltidet, og hvordan man i højere grad kan tage udgangspunkt i faglige viden om, hvad man ved er godt for børn. På baggrund af observationerne og dialogen vurderes, at Haraldsgården skal fortsætte det gode pædagogiske arbejde, der observeres inden for temaet, og foretage justeringer i deres praksis jf. nedenstående anvisninger.

Eventuelle konkrete anvisninger på opfølgende tiltag

Leg og børnefællesskaber: Der skal arbejdes med et tydeligere fælles tredje i mindre grupper på legepladsen med fokus på, hvordan de fagprofessionelle i højere grad kan understøtte børnenes leg og fællesskaber med hinanden. (Gælder for vuggestuen). Der skal arbejdes med, hvad de fagprofessionelles rolle er i de børneinitierede lege på legepladsen, og hvordan de fagprofessionelle i højere grad kan facilitere og tilvejebringe gode betingelser for alle børn i legen, ved at bidrage ind i, deltage i og hjælpe børnene med at udvikle legestrategier og ved at understøtte børnenes leg. (Gælder for alle afdelinger). **De fysiske læringsmiljøer på legepladsen:** Der skal arbejdes videre med at indrette de fysiske læringsmiljøer på legepladsen, så vilkårene for de børneinitierede lege styrkes og i højere grad inspirerer og inviterer til forskellige former for leg og i højere grad understøtter de børneinitierede lege. **Måltidspædagogik:** Genbesøges praksis omkring måltiderne med henblik på at blive nysgerrige på hvorvidt, der er forskelle i de fagprofessionelles tilgang til måltidet og børnenes deltagelsesmuligheder med udgangspunkt i: Hvad er vigtigt for de voksne i måltidet? Hvad er vigtigt for børnene i et måltid? Anvisningerne i dette tema kan knyttes til arbejdet med det fælles pædagogiske grundlag under temaerne: børnefællesskaber, leg, børn i udsatte positioner, dannelse, børneperspektiv og pædagogiske læringsmiljøer, der sikrer at læringsmiljøerne tilrettelægges så børn får mulighed for at være aktive deltagere og medskabere af egen læring.

Sprog og bevægelse

Vurdering

Det vurderes på baggrund af observationer og faglig dialog, at institutionen skal justere indsatsen.

Begrundelse for vurderingen

Under observationerne ses:

- Det pædagogiske personale agerer altid eller næsten altid som sproglige rollemodeller for børnene.
- Det pædagogiske personale arbejder i nogen grad systematisk med sprogunderstøttende strategier gennem hele dagen.
- Det pædagogiske personale agerer altid eller næsten altid som rollemodeller ift. bevægelse og brug af kroppen.
- Det pædagogiske personale indtænker ofte sproglige og motoriske læringsmuligheder i alle rutinesituationer.
- De fysiske læringsmiljøer ude og inde tilbyder i høj grad børnene en bred vifte af sproglige læringsmuligheder og aktiviteter.
- De fysiske læringsmiljøer ude og inde tilbyder i høj grad børnene en bred vifte af kropslige læringsmuligheder og aktiviteter.

I de planlagte vokseninitierede aktiviteter og lege, samt ved frokosten viser observationerne en fælles opmærksomhed om et tydeligt fælles tredje, hvor de fagprofessionelle er sproglige rollemodeller for børnene og tilpasser deres sprogbrug til det enkelte barns nærmeste udviklingszone. Desuden ses flere eksempler på, at personalet i deres møde med børnene anvender sprogunderstøttende strategier, som turtagning i kommunikationen, dialoger over flere led, lytte, holde pauser, folde ord ud og holde dialogen i gang ved at invitere børnene ind i samtaler med udgangspunkt i børnenes interesser og egne fortællinger. Der ses flere observationer, hvor personalet anvender den fælles opmærksomhed om et fælles tredje som et sprogligt udviklingsrum, fx høres mange længerevarende dialoger med børnene, der tager udgangspunkt i børnenes oplevelser og hvad de har på hjerte. Ligesom det ses, at personalet gentager og benævner egne såvel som børnenes initiativer og handlinger. Der ses en variation i forhold til i hvor høj grad og hvordan de enkelte medarbejdere anvender sprogunderstøttende strategier i mødet med børnene. Observationer af praksis viser, et mønster i, at de børn som har meget sprog og tager tydelige sproglige og kommunikative initiativer har mange dialoger med turtagning i kommunikationen, mens de børn, der ikke af sig selv opsøger de voksne med tydelige sproglige og kommunikative initiativer, har færre sproglige deltagelsesmuligheder for at øve og gøre sig erfaringer med sprog og kommunikation, både i de børneinitierede lege, rutiner og overgange. Det vurderes, at der er forbedringspotentiale i forhold til, i højere grad at indtænke sprog i rutinesituationerne. Observationerne viser, at personalet i høj grad agerer som rollemodeller i forhold til bevægelse af kroppen i lege, aktiviteter og rutinesituationer, hvilket kommer til udtryk ved, at de fagprofessionelle går foran og viser glæde ved - og hvordan man kan bruge kroppen. Ligesom det ses, at personalet i gang sætter lege og aktiviteter, der er tilpasset børnenes nærmest udviklingszone, fx bevægelseslege, forhindringsbaner, leg med klemmer, fangeleg, natur-bingo, gå på line, hoppe, gemmeleg og leg i sandkassen. I rutinesituationer ses, at personalet i varieret grad giver børnene tid og mulighed for at få egne erfaringer med at udforske og eksperimentere med forskellige måder at bruge kroppen på, fx selv kravle op på stole, selv hælde vand i kop, øse mad op, selv tage tøj og sko af/på, så børnene får mulighed for at bruge og fornemme egen krop. Det vurderes, at de fysiske læringsmiljøer ude og inde tilbyder børnene en bred vifte af alsidige kropslige læringsmuligheder (balance, cykle, hoppe, gyng, ruche, spille bold, løb, finmotoriske aktiviteter, mulighed for høj og lav aktivitet), hvor børnene har varieret muligheder for brug af kroppen fx varieret terræn på legepladsen og naturbasen, gynger, sandkasse, tumlemøbler/puder og redskaber til forhindringsbaner. I kælderen er der et særs kilt motorisk rum, som alle stuer har mulighed for at benytte. På flertallet af stuerne er der indrettet med madrasser og tumlemøbler. Ligesom der i alle afdelinger ses rekvisitter til at lave forhindringsbaner og motoriske lege, og som ses anvendt på observationsdagene. De sproglige fysiske læringsmiljøer er i høj grad indrettet så de understøtter børnenes kommunikative og sproglige udvikling; fx mindre tematiserede legezone, bøger i børnehøjde, artefakter og billeder, mange plakater med skrift, genstande og billeder på væggene, alfabetplakater, pokemon plakater, plakater med dyr, planter og mad der, inviterer til dialoger og giver børnene mulighed for kendskab til skriftsprog. Billeder på trappen med fakta om dyr. Udstoppet dyr og natur-rekvisitter, der er udstillet i skabe og som giver anledning til dialoger og kendskab til ting og begreber. På legepladsen og i naturbasen er der store plancher med fx bondegårdsdyr, fugle,

kryb og kravl. På observationsdagen ses natur-bingo og bøger i brug på legepladsen til børnenes store begejstring. I børnehaven har børnene adgang til spil, papir og skrive redskaber, der giver børnene mulighed for at tegne og legeskrive. Der er forbedringspotentiale i forhold til, at børn på alle stuer har adgang til bøger i børnehøjde.

I den faglige dialog fremgår det, at Haraldsgården arbejder med temaet, og kan redegøre for, hvordan indsatsen har sat spor i den pædagogiske praksis. Fx kan personalet med konkrete eksempler beskrive, hvordan de systematisk arbejder med sprog-pædagogiske læringsmiljøer hen over hele dagen, der understøtter, at børnene opnår erfaringer med at kommunikere og sprogliggøre tanker, behov, og ideer. Personalet kan genkende de konkrete observationer, der blev præsenteret og drøftet i dialogen. I dialogen drøftes, at der observeres mange eksempler på sproglige læringsmiljøer af høj kvalitet, og at der er forbedringspotentiale i forhold til en øget opmærksomhed på, at det er de mest verbale og talende børn, der har flest muligheder for at være i samtaler og have turtagninger over flere led. Videre drøftes, at det handler om at fortsætte det gode arbejde og brede fokus på alle børns sproglige deltagelsesmuligheder endnu mere ud i de situationer der i forvejen er i løbet af dagen, ved fx at have yderlig fokus på sprog i legen i de små grupper, og ved i højere grad at inddrage sproget i rutinesituationer, fx ved at have særligt fokus på at invitere de børn med, der har behov for at øve og gøre sig erfaringer med sprog og kommunikation, samt et større fokus på, hvordan de fagprofessionelle kan understøtte de børn, der ikke har tydelige kommunikative og sproglige strategier. I dialogen peger personalet på, at det særligt virker godt, at alle medarbejdere løbende kommer på kursus i pædagogisk idræt, så der er en fælles tilgang til, hvordan der arbejdes med krop og bevægelse i Haraldsgården både indenfor og udenørs. I forhold til sprog peger personalet på, at det virker godt, konkret at se på praksis og blive nysgerrige på, hvordan man i praksis anvender sprogstrategierne, fx har man haft fokus på, hvorvidt man stillede for mange spørgsmål, og en opmærksomhed på at sætte tempoet ned, så man i højere grad havde mulighed for at få øje på børnenes initiativer. Videre beskrives, at man gerne inviterer tale- høre- konsulent og områdets sprogvejleder med i refleksioner omkring det sprog-pædagogiske arbejde. Personalet peger på, at det i vuggestuen kan udfordre, at få tingene ned i børnehøjde. Ligesom personale og ledelse i dialogen blev optaget af, hvordan man kan se endnu mere på sproget og i højere grad, kan vidensdele med hinanden på tværs af stuer og afdelinger. Fx i forhold til, hvordan man i højere grad kan implementere sprograppen helt ned på stue niveau, så alle medarbejdere introduceres til og kan anvende sprograppen i praksis. Desuden italesættes, at man har et ønske om at blive endnu bedre til at øve sig mere i gentagelserne, fx læse og synge det samme i en længere periode. På baggrund af observationerne og dialogen vurderes, at Haraldsgården skal fortsætte det gode pædagogiske arbejde der observeres inden for temaet, og foretage justeringer i deres praksis jf. nedenstående anvisning.

Eventuelle konkrete anvisninger på opfølgende tiltag

Der skal arbejdes med en højere grad af organisering og tilrettelæggelse af læringsmiljøer, der skaber endnu bedre betingelser for dialog, kommunikation og turtagning, for alle børn i lege, aktiviteter, rutinesituationer og mikroovergange, hen over hele dagen. Særligt med øget opmærksomhed på de børn, der har et mindre tydeligt verbalt sprog og kommunikation, og hvordan i konkret kan inddrage de børn, der i mindre grad har verbalt sprog og/eller tydelige kommunikationsstrategier, så de i højere grad har mulighed for at øve og gøre sig erfaringer med sprog og kommunikation. Arbejdet med anvisningen kan knyttes til læreplanstemaet Kommunikation og sprog med fokus på at arbejde med sproglige læringsmiljøer hen over hele dagen.

Forældresamarbejde

Vurdering

Det vurderes på baggrund af den faglige dialog, at institutionen skal vedligeholde indsatsen

Begrundelse

I den faglige dialog kommer det til udtryk, at:

- Dagtilbud og forældre har i høj grad en ligeværdig og konstruktiv dialog om børnenes trivsel, læring og udvikling.
- Det er i høj grad tydeligt for forældrene, hvad de kan forvente af dagtilbuddet, og hvad dagtilbuddet forventer af dem.
- Forældrene møder i hverdagen i høj grad medarbejdere, der er imødekommende, og som samarbejder med forældrene i forhold til at understøtte barnets læring i familien.
- Dagtilbuddet inviterer i høj grad forældrene ind i et mere intensivt og systematisk samarbejde om børn, der i kortere eller længere perioder har behov for et særligt fokus for at trives, lære og udvikle sig.
- Forældrerådet/forældrebestyrelsen kender og inddrages i høj grad i deres opgaver.

I den faglige dialog fremgår det, at Haraldsgården arbejder med temaet, og kan redegøre for hvordan indsatsen har sat tydelige spor i den pædagogiske praksis. Personalet og forældrerepræsentanterne kan redegøre for og komme med konkrete eksempler på forældresamarbejdet, som også er beskrevet i læreplanen. I den faglige dialog fremgår det, at Haraldsgården faciliterer muligheder for, at forældrene kan bidrage til samarbejdet om det gode børneliv, både i hverdagen, fx via gensidig forventningsafstemning, via dialog i hverdagen, dagbog og billeder på Aula, nyhedsbreve fra ledelsen, forældrearrangementer, forældremøder, invitation til systematiske forældresamtaler, og i det mere formelle samarbejde i forældrebestyrelsen. I forhold til børn på en basisplads arbejdes med udvidet forældresamarbejde i form af forældresamtaler om barnets trivsel og udvikling min. hver 3. måned, inddragelse af forældrene i arbejdet med handleplaner, og løbende kontakt med forældrene, tilpasset barnet og familiens behov. Rammerne og materialerne for udvidet forældresamarbejde og styrket handleplansarbejde for basispladser anvendes. Forældrerepræsentanterne beskriver, at det opleves, at der er en høj grad af forældreinddragelse i samarbejde omkring børnene, samt at forældrene har mulighed for at få indblik i hverdagen og de pædagogiske intentioner og mål, der er for den pædagogiske praksis. Videre beskrives, at det opleves, at der i hverdagen er et tillidsfuldt samarbejde med det pædagogiske personale omkring børnenes trivsel, læring og udvikling. Videre peges på, at der er en stor imødekommende i forhold til, at man som forældre altid kan henvende sig til personale, afdelingsledere og institutionsleder, hvis man har spørgsmål eller undring. Særligt fremhæver forældrerepræsentanterne, at det opleves, at personalet er imødekommende, lydhøre og møder børn og forældre positivt i hverdagen. Samtidig opleves, at man som forældre kan få vejledning omkring sit barn, så man i fællesskab bliver nysgerrig på hvordan hjem og Haraldsgården kan understøtte barnet. Forældrerepræsentanterne beskriver, at forældrebestyrelsen kender og inddrages i deres opgaver via gensidig forventningsafstemning om bestyrelsesarbejdet og på møder i forældrebestyrelsen, og at forældrebestyrelsen inddrages i den pædagogiske praksis og inviteres til at komme med forældreperspektiver på den pædagogiske praksis. Det beskrives, at de øvrige forældre via forældremøder, og udsendte dagsordner og referater fra bestyrelsesmøder er orienteret om forældrebestyrelsens arbejde, hvad der drøftes i bestyrelsen og hvordan forældrebestyrelsen kan bruges. Kontaktoplysninger på bestyrelsens medlemmer er tilgængelig på Aula og hænger synligt i Haraldsgården, så alle forældre har adgang til oplysningerne. I dialogen kan personalet redegøre for, hvordan forældrene inviteres ind i et systematisk samarbejde om børn, der i kortere eller længere perioder har behov for et særligt fokus for at trives, lære og udvikle sig. Fx ved invitation til forældresamtaler, inddragelse i handleplaner (SMTTE) og dialog om, hvordan Haraldsgården understøtter og hvordan forældrene hjemme kan understøtte barnet, så der sker et samarbejde omkring omsorg for det enkelte barns glæde, trivsel, læring og udvikling. I dialogen beskriver personalet, at de oplever, at der ikke er noget i temaet, der udfordrer, og at det opleves at man har et positivt og konstruktiv forældresamarbejde, hvilket bakkes op af forældrerepræsentanterne. På baggrund af dialogen vurderes, at Haraldsgården skal fortsætte det gode pædagogiske arbejde og løbende udvikle deres indsats inden for temaet.

Eventuelle konkrete anvisninger på opfølgende tiltag

Sammenhæng i overgange

Vurdering

Det vurderes på baggrund af den faglige dialog, at institutionen skal vedligeholde indsatsen

Begrundelse

I den faglige dialog kommer det til udtryk, at:

- Dagtilbuddet arbejder i høj grad systematisk med at sikre, at børn får en god overgang fra hjem til dagtilbud.
- Dagtilbuddet arbejder i høj grad systematisk med at sikre, at børn får en god sammenhængende overgang mellem dagtilbud.
- Dagtilbuddet arbejder i høj grad systematisk med at sikre, at børn får en god og sammenhængende overgang fra dagtilbud til KKFO og skole.
- Forældrebestyrelsen inddrages i mindre grad i arbejdet med at skabe gode og sammenhængende overgange for børn fra hjem til dagtilbud, mellem dagtilbud og fra dagtilbud til fritidshjem og skole.
- Dagtilbuddet deltager i høj grad i Stærkt Samarbejde med skolen/KKFO'en og forholder sig aktivt og reflekterende til målene i samarbejdsaftalen.

I den faglige dialog fremgår det, at Haraldsgården i praksis arbejder målrettet med temaet, og kan redegøre for, hvordan arbejdet har effekt for børnene. Dette kommer til udtryk ved, at personalet i dialogen med konkrete eksempler kan redegøre for, hvordan der arbejdes systematisk med at sikre tryghed og sammenhænge i overgangene fra hjem til dagtilbud, de interne overgange i Haraldsgården og en god sammenhængende overgang fra børnehaven til KKFO og skole. I dialogen fremgår det, at Haraldsgården har systematiske strategier for, modtager- og afgiver-perspektivet i forbindelse med børnenes overgange. I dialogen kan personalet, med konkrete eksempler redegøre for Stærkt samarbejde og for faste procedure for modtagelse af- og barnets første tid i Eventyrlandet og for overlevering til KKFO og skole. I dialogen beskrives, at strategierne i praksis kan ses ved følgende:

- Børnenes modtagelse og første tid i Haraldsgården aftales i tæt dialog med forældrene og med respekt for det enkelte barns behov. Forældrene modtager en velkomstpjece og et velkomstbrev med oplysninger om barnets stue. Fokus for den første tid er relationer og tilknytning, samt at få kendskab til barnet og en gensidig forventningsafstemning.
- Alle forældre har mulighed for en opstartssamtale i forbindelse med besøg forud for opstart. Særligt for Basisgruppen og Natstværmeren tilbydes familierne en opstartssamtale forud for start, med det formål at få viden om barnets behov og rutiner, så der skabes de bedste betingelser for en god start, med udgangspunkt i det enkelte barns behov og ressourcer.
- Med det formål at skabe tryghed og genkendelighed for barn og familie, arbejdes med primær pædagog i barnets første tid.
- Intern overlevering mellem overgangen fra en stue til en anden, så relevant viden følger barnet.
- For kommende børnehavenbørn fra vuggestuen og minihaven er der løbende en glidende overgang ved, at børnene besøger minihaven/børnehaven, så der opstår kendskab mellem børn og voksne.
- Der arbejdes med kommende KKFO/skolebørn fra maj-maj med fokus på aktiviteter, der understøtter børnenes trivsel og udvikling, så børnene har de bedste forudsætninger for kommende deltagelse i fritids- og skolelivet.
- Forældrecafé forud for skoleopskrivningen, med fokus på, hvordan der frem mod frit/skolestart arbejdes med at give børnene de bedste betingelser for den kommende KKFO/skolestart.
- Nørre Fælled Skole og KKFO besøges, så børnene har mulighed for at få indblik i, hvad en KKFO og skole er, med det formål at skabe udgangspunkt for dialog om den kommende overgang.
- Der udarbejdes 5-års status på kommende KKFO/skole starter og inviteres til forældresamtaler, hvor personale og forældre har en dialog om, hvordan hjem og Haraldsgården kan samarbejde om, at give barnet de bedste betingelser for deltagelse i det kommende fritids- og skoleliv.
- Der laves vidensoverdragelser til KKFO/skole på alle børn, JF. mål for Stærkt samarbejde.

Overgangsmaterialet fra Hjernen og Hjertet anvendes.

- For børn i udsatte positioner, er der særlig opmærksomhed på overlevering til KKFO/skole, så der sker en videndeling af barnets behov og ressourcer.
- For børn på en basisplads arbejdes med udvidet vidensoverdragelse, og der er et tæt samarbejde med forældrene og supporten.
- For børn, hvis skolestart udsættes, udarbejdes en handleplan. Handleplanen gennemgås med familien og der etableres et tæt samarbejde.

Haraldsgården deltager i Stærkt Samarbejde med Nørre Fælled Skole. I dialogen drøftes, at Haraldsgården er gode til at inddrage forældrene i de enkelte børns overgange fra et tilbud til et andet, og at man med fordel kan blive bedre til i endnu højere grad at inddrage forældrebestyrelsen i arbejdet med at skabe gode og sammenhængende overgange fra hjem til dagtilbud, mellem dagtilbud og fra dagtilbud til KKFO og skole. I dialogen

fremhæver personalet at man oplever, at man lykkedes særligt godt med modtagelse af nye børn og familier. Dette bakkes op af forældrerepræsentanterne som har oplevet en god og trykstart, hvor det særligt er en oplevelse af, at opstarten skræddersyes til det enkelte barn og familie. Hvis personalet skal pege på noget der kan udfordre i temaet, er det, at der er mange opgaver i samme tidsrum omkring kommende børns KKFO/skolestart. På baggrund af dialogen vurderes, at Haraldsgården skal fortsætte det gode pædagogiske arbejde og løbende udvikle deres indsats inden for temaet.

Eventuelle konkrete anvisninger på opfølgende tiltag

Evalueringskultur

Vurdering

Det vurderes på baggrund af den faglige dialog, at institutionen skal vedligeholde indsatsen

Begrundelse

I den faglige dialog kommer det til udtryk, at:

- Dagtilbuddet arbejder i høj grad systematisk med trivselsvurderinger og opfølgning.
- Dagtilbuddet arbejder i høj grad systematisk med sprogvurderinger og opfølgning.
- Dagtilbuddet arbejder i høj grad systematisk med at sikre ensartethed i kvaliteten af den pædagogiske praksis på tværs af stuer, afdelinger og matrikler.
- Der er i høj grad etableret en evalueringskultur i dagtilbuddet, som udvikler og kvalificerer det pædagogiske læringsmiljø.
- Dagtilbuddet arbejder i nogen grad med at inddrage børnenes perspektiver i den løbende dokumentation og evaluering.

I den faglige dialog fremgår det, at Haraldsgården arbejder målrettet med temaet, og kan redegøre for hvordan indsatsen har sat tydelige spor i den pædagogiske praksis. I dialogen kan personalet redegøre for en evalueringskultur, hvor det pædagogiske personale systematisk forholder sig reflektivt til tilrettelæggelse af de pædagogiske læringsmiljøer, dokumentation og evaluering af den pædagogiske praksis med fokus på sammenhæng mellem de pædagogiske læringsmiljøer og børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse, jf. styrkede læreplan. Det kommer fx til udtryk ved, at der løbende anvendes observationer af praksis, data fra KIDS, Pædagogisk analyse, sprograppen, Sprog-vurderinger og TOPI til at blive nysgerrige på- og få øje på sammenhængen mellem den faktiske pædagogiske praksis og børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse. På baggrund af evalueringerne analyseres, hvilke dele af praksis, der skal vedligeholdes og hvilke dele af praksis, der er behov for at ændre, justere og videreudvikle. På den baggrund vurderes, at Haraldsgården har etableret en evalueringskultur, der bidrager til at personalet anlægger en faglig selvkritisk og reflektiv tilgang til den måde de pædagogiske læringsmiljøer er tilrettelagt og herigen løbende udvikler og kvalificerer den pædagogiske praksis. Der er en systematik for, at evaluering er et fokus på alle møder, og der stilles specifikke spørgsmål, til de mål, tiltag og tegn man har opstillet. I dialogen beskrives, at børnenes perspektiver inddrages i hverdagen ved at tale med børnene om deres ideer og engagement og ved at hjælpe børnene med at sætte ord på deres oplevelser af læringsmiljøerne. I dialogen drøftes, at der er potentiale for i højere grad at inddrage børnenes perspektiver i den løbende dokumentation og evaluering, med fokus på at udvalgte metoder til indsamling af data omkring børnenes perspektiver. Trivselsvurderinger og opfølgning: I dialogen kan personalet redegøre for, hvordan de systematisk arbejder med udarbejdelse af TOPI to gange om året. Der udarbejdes handleplaner på børn, hvis trivsel vurderes i gul eller rød. I forlængelse af TOPI-vurderingerne inddrages og inviteres forældrene ind i handleplanerne, så der sker et samarbejde om børnenes glæde, trivsel, læring og udvikling. Ved behov inddrages relevante supportpersoner. På baggrund af beskrivelserne i dialogen vurderes, at Haraldsgården har en systematisk tilgang i forhold til tidlig opsporing af børn, hvis trivsel der er behov for at drage ekstra omsorg for. Sprog-vurderinger og opfølgning: I dialogen fremgår, at Haraldsgården har en tydelig systematik i forhold til at følge op på og evaluere det sprogpædagogiske arbejde, herunder særlig understøttelse af børn, der er i sproglige udfordringer. På baggrund af dialogen vurderes, at Haraldsgården har en systematisk tilgang i forhold til tidlig opsporing af børn, der er i sproglige udfordringer, samt udarbejder handleplaner og justerer det sproglige læringsmiljø ud fra det enkelte barn og gruppens behov. Det kommer til udtryk ved, at alle 3 og 5-årige børn sprog-vurderes, desuden sprog-vurderes de 4-årige børn, hvis den 3-årige sprog-vurdering har givet anledning hertil. I forlængelse af sprog-vurderingen udarbejdes skriftlige individuelle handleplaner for det enkelte barn og evt. på gruppen/læringsmiljøet på stuen. Sprog-vurderingen og handleplanen følges op på barnets stue, så stuen har et fælles fagligt fokus på at tilrettelægge læringsmiljøer, der kan understøtte børnenes sproglige udvikling. Handleplanerne justeres, evalueres og følges løbende op. Evt. supportpersoner og forældrene inddrages altid tidligt i sprogindsatsen omkring deres barn. Videre beskrives, at man ser efter, hvorvidt der ses bestemte mønstre i sprog-vurderingerne, som man skal arbejde med i en periode. I vuggestuen arbejder man med udgangspunkt i sprograppen til at identificere det enkelte barn og gruppens nærmeste sproglige udviklingszone, og i forlængelse heraf anvendes data til at målrette de sproglige læringsmiljøer på stuen og i forhold til

de enkelte børn. Forældrene inviteres altid ind i de sproglige handleplaner, der udarbejdes. I dialogen drøftes, at det kunne være interessant at se på Progressions data i SASVA med henblik på at se, hvorvidt der er særlige mønstre man kan blive nysgerrige på. Når det vurderes, at der er grund til en særlig tilrettelagt indsats i forhold til den sproglige udvikling hos børn på en basisplads, samarbejdes tæt med tale-høre-konsulent fra området. I forlængelse af og med baggrund i vejledningen arbejder personalet bevidst med at give børnene et sprogligt løft ved at tilrettelægge forskellige aktiviteter, hvor sproget kommer naturligt i spil. Ensartethed i kvaliteten: Personalet peger på, at man arbejder med at sikre ensartethed i kvaliteten ved en fælles systematik i forhold til møder med fast dagsorden og referat som kan genbesøges, og qua et stærkt fokus på løbende at drøfte og evaluere den pædagogiske praksis, og hvordan man ønsker, at praksis konkret skal se ud i handlinger. Desuden ved brug af fælles fagfaglige metoder på tværs af alle afdelinger og stuer, fx SMTTE, handleplaner, små grupper, Marte -meo, pædagogisk dræt, TOPI, sprogvurderinger og Sprogtrappen. Institutionslederen pointerer, at det igennem det seneste år er blevet tydeligt, at den mest hensigtsmæssige måde, at skabe ensartet kvalitet, er at arbejde med få overordnet temaer hen over et år for hele personalegruppen, med udgangspunkt i et fælles fagligt fundament med konkrete øvebaner i praksis, som man løbende kan vende tilbage til, evaluere og justere. Ledelsen peger på, at det i temaet virker godt, at man løbende evaluerer på møder og anvender data til at se, hvorvidt man kommer i mål med de pædagogiske intentioner. Særligt har man erfaret, at det virker godt, at hele huset arbejder med få fælles overordnet temaer over et helt år, hvor der er fokus på et tema ad gangen og med udgangspunkt i at samskabe et fælles fagligt grundlag og fælles sprog for, hvordan det konkret skal se ud i handlinger i praksis og laver øvebaner, fx i forhold til rutinesituationer og børn i udsatte positioner. Desuden har man lært, at det giver størst effekt og forankres i praksis, når man arbejder med en ting ad gangen, og løbende vender tilbage, evaluerer, justerer og har fokus på, hvordan man kan vedligeholde indsatserne. Desuden peges på, at man har glæde af at bruge KIDS som evalueringsredskab og metoden Pædagogiske analyse fra ledelsesuddannelsen, med fokus på opretholdende faktorer. Personalet i dialogen peger på, at man har haft fokus på børnenes perspektiver via EVAS materiale om inddragelse af børnenes perspektiver, men at man med fordel kan blive endnu skarpere på at inddrage børnenes perspektiver. I dialogen blev vi optaget af, hvordan man kan arbejde med det vidensstab, der fx sker ved personaleomsætning. På baggrund af dialogen vurderes, at Haraldsgården skal fortsætte det gode pædagogiske arbejde og løbende udvikle deres indsats inden for temaet

Eventuelle konkrete anvisninger på opfølgende tiltag

Institutionens kommentarer

Institutionens beskrivelse af opfølgning på sidste års tilsyn

Her beskriver institutionens leder i korte træk, hvordan institutionen har arbejdet med opfølgning og eventuelle anvisninger i perioden siden sidste tilsyn

Overordnet fokus i 2022 Legepladspædagogik Indretning af læringsmiljøer på legepladserne Overordnet fokus 2023 Tryghed og læring i gode rutinesituationer Inklusion og børnefællesskaber, ingen børn i udsatte positioner. Proceslinje Kids – Hvilke udviklingsområder kalder KIDS observationer samt tilsyn på i forhold til Pædagogisk grundlag (Læreplaner) – Pædagogisk analyse (ledelsen) SMTTE (pædagogisk personale) Fælles Smtte: det er det overordnede fokuspunkt vi har fundet for hele institutionen via KIDS og pædagogisk analyse Stue Smtte: Hver stue udvælger et prioriteret fokuspunkt ud fra den overordnede fokuspunkt samt en Smtte for det emner de har valgt fra hverdagsruiner.

Institutionens kommentarer til dette års tilsynsrapport

Institutionens kommentarer til tilsynsrapporten udarbejdes i institutionens forældreråd/den selvejende bestyrelse, hvor institutionen er repræsenteret med både et forældre-, et medarbejder- og et ledelsesperspektiv. Kommentarerne er således et udtryk for en tilbagemelding fra den samlede institution.

Hvilke resultater vil institutionen fremadrettet være særligt optaget af at ændre?

Børnefællesskaber Citat fra pædagogisk grundlag "Deltagelse i børnefællesskaber er fundamentet for børns videre sociale liv og færden i samfundet. Det er grundlaget for at søge støtte i svære tider og give støtte til andre med behov. Børnefællesskaber, hvor børn indgår i forpligtende fællesskaber og bidrager med deres unikke viden og kunnen, lærer børn at samarbejde senere i livet. De giver ikke køb på deres personlige og faglige kompetencer, men kan derimod udvikle dem gennem fællesskabet i med- og modspil med andre." • Pædagogens rolle i børneinitierede lege • Pædagogisk aktivitet/lege/projekter i uderummet • Pædagogisk kvalitet børneinitierede lege • De fysiske læringsmiljøer inde og ude: Sikre at de understøtter børnenes leg og børnefællesskaber

Hvordan vil institutionen imødekomme tilsynets eventuelle anvisninger på opfølgende tiltag?

• Proces med personale i alle afdelinger omkring ønskede ændring og fokus af praksis (faglig opkvalificering) • Pædagogisk dag i januar/februar 2024 med temaet: Børne- og voksenfællesskaber: Kompetencepakke samt materiale fra EVA • Tovholder for fokuspunkter i hvert team. • Videofilm af pædagogisk personale i lege med børn • Faglige temaer på personalemøder. • Ledelsesunderstøttelse af faglige udviklingsprocesser på afdelingsniveau, teamniveau, stueniveau og individniveau på MUS. • Netværksledelsessparring. • Netværksledelsesdage med fokus på tilsynsrapporterne. • Deltagelse i lederuddannelsen om pædagogisk kvalitet i dagtilbud. • Fastholde KIDS i alle afdelinger 1 x årligt

Hvordan vil institutionen sikre, at en positiv udvikling fastholdes?

Kompetenceudvikling for pædagogisk personale • Marte Meo-supervision med ekstern supervisor: efterår 2023 – forår 2024 • Pædagogisk dag i januar/februar 2024 med temaet: Børne- og voksenfællesskaber Kompetencepakke samt materiale fra EVA. • 3 x 4-timers personalemøder • Afdelingslederne filmer med afsæt i Marte Meo og dette gennemgås på stuemøder Ledelsen • Ledelsesmøder med fokus på KIDS og pædagogiske udviklingsområder • Ledelsesdage med fokus på forandringsledelse Forældrene • Forældrebestyrelsen har modtaget tilsynsrapport og haft mulighed for kommentering. • Forældrebestyrelsen inddrages på først kommende bestyrelsesmøde september 2023 • Forældrebestyrelsen inddrages på først kommende bestyrelsesmøde efter valgt i oktober, hvor der altid lægges en plan for pædagogiske temaer det kommende år. • Der afholdes, som altid, forældreinformøde om tilsynsrapporten og pædagogisk praksis/fokusområder i forbindelse med forældre mødet i oktober.

Bilag 1

Institutionens selvregistrering

Forud for tilsynsbesøget har den pædagogiske leder eller institutionslederen udfyldt en selvregistrering, der omhandler lovgivningsmæssige eller kommunale minimumskrav. Det er præciseret i parentes, hvis et spørgsmål kun gælder udvalgte målgrupper og ikke hele 0-18 års området.

Spørgsmål i selvregistrering	Lederens svar
Er de forsikringsmæssige forhold vedrørende institutionen afklaret?	Ja
Overholder institutionen Københavns Kommunes anbefalinger vedrørende sovende børn i dagtilbud og brug af seler? (0-5-års institutioner)	Ja
Overholder institutionen reglerne for befordring af børn?	Ja
Overholder institutionen kravene i bekendtgørelse om legetøjsstandard?	Ja
Overholder institutionen reglerne om røgfri miljøer?	Ja
Overholder institutionen Sundhedsstyrelsens anbefalinger om hygiejne i dagtilbud? (0-9-års institutioner)	Ja
Overholder institutionen Sundhedsstyrelsens anbefalinger om smitsomme sygdomme hos børn og unge? (10-18-års institutioner)	Ikke besvaret
Overholder institutionen hygiejneregler for køkkener i børnei institutioner?	Ja
Overholder den mad, der serveres i institutionen, de gældende nationale og kommunale retningslinjer? (0-5-års institutioner)	Ja

---

Er der gennemført madvalg i institutionen inden for de sidste 2 år?
(0-5-års institutioner)

Ja

Har i institutionen udarbejdet og offentliggjort en pædagogisk læreplan med udgangspunkt i det pædagogiske grundlag, de seks læreplanstemaer og mål for sammenhængen mellem det pædagogiske læringsmiljø og børns læring?
(0-5-års institutioner)

Ja

Indsæt link til institutionens pædagogiske læreplan
(0-5-års institutioner)

<https://haraldsgaarden.dk/organisation/den-styrkede-paedagogiske-laereplan/>

Har i institutionen inden for de seneste to år gennemført og offentliggjort en evaluering af arbejdet med læreplanen med udgangspunkt i de pædagogiske mål?
(0-5-års institutioner)

Ja

Indsæt link til seneste evaluering af arbejdet med den pædagogiske læreplan
(0-5-års institutioner)

<https://haraldsgaarden.dk/organisation/den-styrkede-paedagogiske-laereplan/>

Har i institutionen valgt at arbejde med temaerne i den pædagogiske læreplan for dagtilbud i perioden fra børnenes start i KKFO'en frem til skolestart??
(6-9-års institutioner)

Ikke besvaret

Har i institutionen valgt at arbejde med de seks kompetenceområder, der gælder for børnehaveklassen, i perioden fra børnenes start i KKFO'en frem til skolestart?
(6-9-års institutioner)

Ikke besvaret

Har i institutionen gennemført en fritidsmiljøvurdering inden for de seneste to år?
(10-18 års institutioner)

Ikke besvaret

Har i institutionen en opdateret sorg og kriseplan?
(10-18 års institutioner)

Ikke besvaret

Har i institutionen lokale retningslinjer for håndtering og forebyggelse af vold, trusler og krænkende adfærd?
(10-18 års institutioner)

Ikke besvaret

Har KKFO'en udarbejdet en børnemiljøvurdering inden for de sidste to år?
(6-9 års institutioner)

Lever institutionen op til Københavns Kommunes målsætninger for KKFO'er?
(6-9 års institutioner)

Er institutionens lukkedage planlagt i overensstemmelse med Københavns Kommunes retningslinjer for lukkedage?
(0-9 års institutioner)

Hvor mange pædagogiske dage har institutionen afholdt i det forløbne år?

Er der gennemført en APV - herunder også ift. kemi og kemisk risikovurdering - i institutionen inden for de sidste to år?

Hvornår fik institutionen sidst gennemført hygiejnetilsyn? 22-12-2022
(0-5 års institutioner)

Er der særlige sundhedsmæssige problemstillinger i institutionen?

Overholder institutionen Sundhedsstyrelsens anbefalinger om medicingivning?

Overholder institutionen Københavns Kommunes retningslinjer for journalisering, arkivering og brug af netværksdrev?

Har institutionen en beredskabsplan?

Gennemføres der to årlige brandøvelser i institutionen?

Følges brandøvelserne op af en skriftlig evaluering?

Gennemføres daglig visuel inspektion af legepladsen?

Gennemføres kvartalsvis driftsinspektion af legepladsen? Ja

Er der gennemført legepladsinspektion af
legepladsteamet inden for de sidste tre år? Ja

Er eventuelle bemærkninger fra legepladstilsynet
udbedret? Ja
